

MUSEUM DE BUITEN PLAATS

PRESENTEERT

Planten op reis. Anita Walsmit Sachs e.a.

16 sept – 02 dec 2018

Van 16 sept – 02 dec 2018 haalt Museum De Buitenplaats buiten naar binnen met de tentoonstelling *Planten op reis*. Een expositie met botanische tekeningen van planten én hun reisverhalen. De tentoonstelling vraagt aandacht voor het gegeven dat veelvoorkomende planten in hedendaagse tuinen een uitheemse oorsprong hebben. Ooit brachten plantenverzamelaars ze mee vanuit verre oorden, vanuit de hoop op economisch gewin, als basis voor medicijnen of als souvenir. Gaandeweg raakten deze nieuwkomers ingeburgerd in tuinen en parken. Veel mensen weten niet wat de herkomst van planten in hun tuin is. Er zijn legio spannende en boeiende verhalen te vertellen over de manier waarop planten over de wereld verspreid raakten.

Met dit idee als uitgangspunt benaderde initiatiefneemster van deze tentoonstelling, Anita Walsmit Sachs (botanisch illustrator en oprichtster van de Vereniging Botanisch Kunstenaars Nederland), zes gerenommeerde internationale botanisch kunstenaars uit haar eigen netwerk. Zij nodigde ieder van hen uit om enkele planten met een verhaal te tekenen; een verhaal over hoe de plant in hun land terecht is gekomen of een persoonlijk verhaal.

Planten op reis toont werk van Anita Walsmit Sachs (Nederland), Beverly Allen (Australië), Carol Woodin (Verenigde Staten), Helen Allen (Groot-Brittannië), Jee-Yeon Koo (Zuid-Korea), Vicky Thomas (Zuid-Afrika) en Mieko Ishikawa (Japan). De tekeningen zijn afkomstig uit de landen zoals hiervoor benoemd en worden speciaal voor deze tentoonstelling naar het museum getransporteerd. De intentie is om deze tentoonstelling door te laten reizen, met name naar Engeland, maar wellicht ook verder.

Verhalen over planten op reis

Verhalen over planten op reis zijn er volop. Zo nam de beroemde arts, natuurkundige en etnoloog Phillip Franz von Sieboldt (1796–1866) meer dan 12.000 planten mee uit Japan. Toen hij in 1829, op verdenking van spionage, gedwongen werd het eiland Decima te verlaten had hij al drie scheepsladingen met herbarium, specimen en levende planten naar

Europa kunnen verschepen. Dit materiaal vormde de basis van de plantencollectie in de Hortus Botanicus te Leiden. Een ander verhaal betreft een koffieplant uit een kas in Amsterdam die in 1715 door de burgemeester van die stad geschonken werd aan de Franse koning Lodewijk de XIV. Uiteindelijk kwamen er enkele stekken van deze plant op Martinique terecht. Er ging ook weleens wat mis. Zo verging er voor de kust van Terschelling een schip met aan boord vaten vol Noord-Amerikaanse cranberries. De vaten spoelden aan op het strand en gingen stuk. Naar verloop van tijd verschenen er overal op het eiland cranberryplanten. De cranberries werden het handelsmerk van het eiland.

Waarom deze tentoonstelling?

Aanleiding voor de tentoonstelling is de tuin van Museum De Buitenplaats. Deze bestaat uit een klassieke Baroktuin met Appelhof en een modern aangelegde tuin als schakel tussen het historische Nijsinghuis en het modern vormgegeven museum paviljoen. De Baroktuin hoort bij het Nijsinghuis uit 1654 dat onderdeel is van het museumcomplex. Dit pand, een zogenaamde buitenplaats, werd in de jaren 70 en 80 van de vorige eeuw zoveel mogelijk teruggebracht in oorspronkelijke staat. De bijbehorende tuin kreeg een passende uitstraling met elementen uit de Barokstijl. Ook in deze tuin zijn uitheemse planten te vinden. Voorbeelden zijn *Hosta* (hartlelie) waarvan de herkomst in Noord-oost-Azië ligt, *Persicaria* (duizendknoop) uit de Himalaya, *Anemone hupehensis japonica* (herfstanemoon) uit China en Japan, *Cimicifuga* (zilverkaars) uit de berggebieden van Japan en *Fuchsia magellanica gracillis* (bellenplant) uit Chili.

Een andere reden is dat Eelde elk najaar in het teken staat van het Bloemcorso. Deze jarenlange traditie heeft ervoor gezorgd dat de aandacht voor en interesse in planten en bloemen als het ware onderdeel is gaan uitmaken van het gen van deze gemeente. Door nu een tentoonstelling te organiseren waarin botanische tekeningen van planten centraal staan en waar mensen het reisverhaal kunnen vinden van planten die men in zijn eigen tuin heeft staan, maakt deze tentoonstelling voor een grote doelgroep toegankelijk.

Daar komt bij dat we met deze tentoonstelling een bewustzijn willen creëren voor de natuurlijke omgeving waarin kinderen opgroeien. Omdat de kinderen de planten makkelijk kunnen herkennen, is de drempel laag om ook kennis te maken met planten die groeien in andere delen van de wereld. Hierdoor worden ze zich ook bewust van klimaat en de daarmee samenhangende gesteldheid van de grond waardoor de ene plant er wel kan groeien en de andere niet.

Tot slot is de tentoonstelling een trekker voor liefhebbers van tuinen en planten. Opnieuw een grote doelgroep die in het najaar ook voor het Bloemencorso naar Eelde trekt.

Samenwerking met anderen

De tentoonstelling kan niet tot stand komen zonder samenwerking met de verschillende kunstenaars. Zij zijn ieder in hun land vooraanstaande botanische tekenaars. Het is daarom heel bijzonder dat we met hen allen kunnen samenwerken en dat zij speciaal voor deze tentoonstelling tekeningen vervaardigen. Om die reden willen we graag dat de tentoonstelling ook elders te zien zal zijn, vandaar dat het museum zich zal inspannen om de tentoonstelling te laten reizen. Eigenlijk wil het museum de tentoonstelling laten touren langs de landen waaruit de kunstenaars afkomstig zijn. Op deze wijze gaat de tentoonstelling de hele wereld over.

Belangrijk is dat we samenwerking gaan intensiveren voor dit project met de verschillende scholen waarmee we contact hebben. Specifiek voor dit project willen we lessen gaan ontwikkelen die zowel aansluiten bij het lespakket van de scholen, maar waarin een bezoek aan Museum De Buitenplaats een onderdeel is van deze lessen. Zoals ieder kind het Rijksmuseum moet gaan bezoeken volgens het nieuwe regeerakkoord, moet ieder kind in de gemeente Tynaarlo ons museum tijdens zijn schoolperiode bezoeken. Op die manier raakt het museum bekend bij een nieuwe generatie die het museum in de toekomst hopelijk ook zal weten te vinden. Deze tentoonstelling is een perfecte eerste stap om die doelstelling te verwezenlijken.

Zoals gezegd willen we de samenwerking met de diverse scholen verdiepen. Zo willen we specifiek met de CULMO zorgen dat basisscholen uit de Gemeente Tynaarlo worden uitgenodigd voor dit specifieke project. Met het voortgezet onderwijs als Terracollege willen we een speciale les ontwikkelen die ingaat op de biologie en geschiedenis van planten. Zij zijn immers een groene school en daardoor bij uitstek geschikt. Met het Terracollege hebben we dit jaar een samenwerkingscontract gesloten om het project *Hoe licht gedicht wordt* te realiseren dat mede wordt ondersteund door het Fonds voor Cultuurparticipatie voor de komende drie jaar. Dit project staat los van de tentoonstelling. Tot slot willen we lessen op te nemen in het Cultuurmenu. De aandacht zal dan liggen op het tekenen van planten, maar ook hier zal de

herkomst (dus geschiedenis) van de planten en het biologische aspect van de planten een rol spelen omdat dit goed pas in de lesprogramma's van de scholen zelf. De lessen zullen worden ontwikkeld in samenwerking met Museum De Buitenplaats en wellicht met Anita Walsmit Sachs zelf.

Om zoveel mogelijk kinderen met hun ouders en grootouders naar het museum te laten komen willen we dit project ook onder de aandacht brengen van Oktobermaand Kindermaand (in samenwerking met K&C Drenthe) en MuseumKids.

Door het historische karakter van de tentoonstelling willen we hiermee ook aansluiten op de Maand van de Geschiedenis, die ook elk jaar in oktober wordt georganiseerd door K&C Drenthe en het Drents Archief.

Voor wie is de tentoonstelling?

De tentoonstelling is er voor iedereen die belangstelling heeft voor tuinen en planten. Omdat bijna elke inwoner in het noorden van het land wel een tuin heeft en zeker in de gemeente Tynaarlo, is dit een tentoonstelling die aansluit bij de belevingswereld van de bewoners van Tynaarlo en omstreken. We denken nog na om een soort inloopspreekuur te organiseren voor bewoners van de Gemeente Tynaarlo met vragen en verhalen over bepaalde planten. Dit zouden we dan kunnen doen met een specialist uit de Hortus Leiden (die als adviseur bij deze tentoonstelling betrokken is) alsmede uit de Hortus in Haren.

Een nieuwe doelgroep zal de in de geschiedenis en biologie geïnteresseerde bezoeker zijn. Tot slot is het een tentoonstelling die zowel binnen- als buitenschools bij uitstek geschikt is voor kinderen van alle leeftijden.

Publiciteit en promotie

Voor deze tentoonstelling zal publiciteit worden gezocht in de lokale en nationale kranten. Ook zullen echter bladen als Margriet, Libelle en alle tuinbladen worden benaderd om aandacht te besteden aan deze tentoonstelling. Uiteraard zullen we ook actief de tentoonstelling promoten op social media, onze website en door middel van posters en flyers. Ook denken we aan promotieacties via bloemenzaken in de omgeving.

Ook willen we de tentoonstelling onder de aandacht brengen door arrangementen op te zetten met hotels in de omgeving en in samenwerking met Airport Eelde en nationale en internationale reisorganisaties gespecialiseerd in tuinreizen. Graag willen de tentoonstelling ook onder de aandacht brengen bij instanties zoals de Royal Horticultural Society in Engeland. Inmiddels heeft Anita Walsmit Sachs aangegeven een workshop Botanisch tekenen te willen geven aan amateurkunstenaars en een ieder die zich daarin wil verdiepen.

Evaluatie

Na afloop zal het project worden geëvalueerd door middel van een rapportage waarin alle hierboven beschreven doelen aan de hand van ervaringen en cijfers zullen worden toegelicht.